

GARDINO BERNARDINŲ VIENUOLYNAS IR ŠV. KRYŽIAUS ATRADIMO BAŽNYČIA

Gardino bernardinų vienuolynas ir Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia (XVI-XVIII a.) – didžiausias architektūrinis ansamblis mieste. Bažnyčia - trinavė, šešių stulpų bazilika. Bažnyčios architektūroje išvelgiami gotikos, renesanso ir baroko stiliai. Presbiterijoje gausu gotikos architektūros elementų, pagrindinis bažnyčios tūris ir fasadas ankstyvojo baroko stiliaus su renesanso elementais, o greta pagrindinio fasado esančios aukštos varpinės viršutiniai tarpsniai – vėlyvojo baroko. Iš pietinės pusės prie bažnyčios prišlieti vienuolyno korpusai sudaro uždara kiemą.

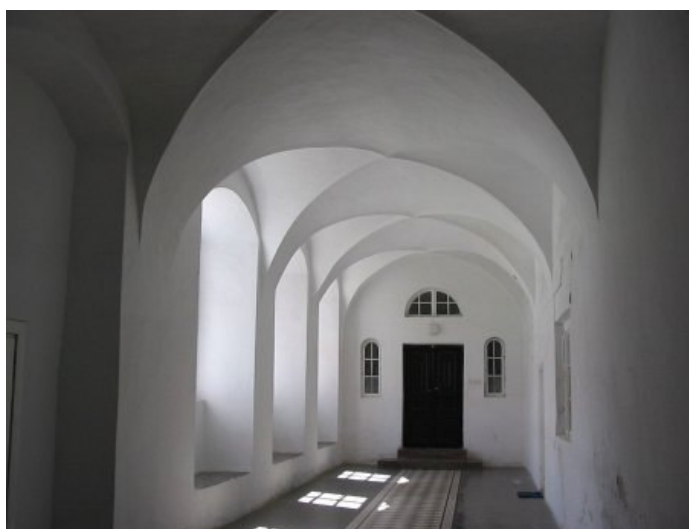
Gardino bernardinų vienuolynas ir Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia XIX a. II pusėje N. Ordos piešinyje

Gardino bernardinų vienuolynas ir Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia 1905-1915 m. ir 1941 m.

Gardino bernardinų vienuolynas ir Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia šiandien

Bernardinų vienuolyno pastatas: eksterjeras ir interjeras

Bernardinų vienuolyną Gardine fundavo Ldk Aleksandras 1495 m. (skyrė buvusio kunigaikščio dvaro teritoriją; tačiau vienuolynas nebuvo pastatytas), 1586 m. fundaciją patvirtino Ldk Steponas Batoras, 1595 m. kunigaikštienė Ana Drucka-Sokolinska padovanojo sklypą (buvusią karališkųjų arkliidžių teritoriją), 1596 m. gretimą sklypą padovanojo Jonas Motiejus Tarasovičius. Šiuose sklypuose XVI a. pabaigoje bernardinai pradėjo statybas. Lėšų skyrė karalius Zigmantas Vaza, Leonas Sapiega, Eustachijus Valavičius ir kt. 1596-1600 m. pastatyta gotikinė vienanavė bernardinų bažnyčia. 1605-1617 m. bažnyčia stipriai perstatyta – prie gotikinės presbiterijos pastatyta nauja ankstyvojo baroko trinavė bazilika, prie pagrindinio fasado - varpinė. Per XVII a. pastatyti vienuolyno korpusai. XVII a. II pusėje prie šiaurinės sienos pastatyta Laterano koplyčia. Po 1753 m. gaisro perstatyti viršutiniai varpinės tarpsniai Vilniaus baroko architektūros mokyklos stilistika, XIX a. pabaigoje pagrindiniame fasade pastatytas nedidelis keturkampio plano prieangis. Po 1782 m. gaisro atnaujintas interjeras, 1788 m. įrengta 12 naujų altorių, pagrindinis Šv. Pranciškaus altorius, ištapytos naujos freskos (tapytojas – bazilijonas A. Grušeckis).

Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios interjeras

Pagrindinis interjero akcentas - monumentali tapybinė kompozicija centrinės navos arkos timpane – Kryžiaus išaukštinimas. Centrinės navos pietinėje sienoje ištaipyta 12 medalionų su 12 apaštalų atvaizdais, o šiaurinėje sienoje – 12 medalionų su LDK ir Lenkijos karalystės veikėjų atvaizdais. Puošniu XVIII a. stiuko dekoru išsiskiria Laterano koplyčia (kairiajame kampe nuo įėjimo). Vertingas paminklas - XVII a. pabaigos bažnyčios vargonai.

Bažnyčios centrinis altorius

Laterano koplyčios stiuko dekoras

1853 m. vienuolynas uždarytas, bažnyčia paversta parapine ir be pertraukų veikia iki šiol. Uždarytuose vienuolyno pastatuose ilgą laiką veikė įvairios įstaigos, 1990 m. pastatai grąžinti Bažnyčiai ir juosia veikia katalikų dvasinė seminarija.

Taip pat žr.:

- Гродно, монастырь бернардинцев // *Глобус Беларусі*
(http://www.globus.tut.by/grodno/index4.htm#bernard_main)
- Касьцёл Адшуканья Сьв. Крыжа і кляштар бэрнардынаў // *Radzima.org*
(http://www.radzima.org/pub/pomnik.php?lang=by&ksc=1&nazva_id=hrhrhora01)